

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 5. Testimonia Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Inter bonos bonum esse, salutem habet; inter malos verò, & laudem: illud tantæ felicitatis est, quantæ & securitatis: hoc tantæ virtutis, quantæ & difficultatis, S. Bernardus ep. 25.

Palpabant quondam tenebras Ægyptii; cum tamen de populo DEI scriptura dicat: *ubi cūque autem habitabant filii Israel, lux erat.* Ex. 10. 23. Quæ tanta gloria? quàm dicere posse, *cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus.* Pl. 119. 7. Id. ibid.

Angelorum virtus est, vivere cum vitiosis; nec eorum corrumpi vitis. Guigo confid. de tranquill. an c. 16.

§. IV.

Societas mala nocet, pervertit.

Symbola.

ET vidit Deus lucem, quod esset bona.

Gen. 1. 4. Laudatur in prima sui creatione. *Et divisit lucem à tenebris.* S. August. l. 10. de Civ. c. 80. non hoc loco additum est, & vidit Deus, quod esset bona. Illud consortium cum tenebris nocuisse videtur luci; ut jam illam gratiam non videatur habere, quam habebat à principio. Jam tunc Deus, juxta præscientiæ suæ gratiam, divisit justos, id est, filios Dei, & filios lucis, à peccatoribus, tanquam à tenebris: istos vocans diem, illos noctem. S. Isidorus hic.

Creavitque Deus cete grandia benedixitque eis. Gen. 1. 21. 22. Non benedixit æquè tenebris animantibus, ac aquatilibus. Serpentis consortium tanti damni causa. Sylveira in Math. 22. q. 27. Glossa hic: an ideo fortè animalibus sextâ die non benedixit Deus; quia inter ea erat serpens; cui post paululum ipse erat maledicturus. Vel unius serpentis aliquando maledicendi vicinia impedimento fuit, quin reliqua animantia benedicerentur, licet munda, Deo grata, hominibus jucunda. Si in communitate aliqua serpens fuit, in causâ erit, ut tota communitas, licet justorum, divinâ careat benedictione. Alvarez Illustr. 198.

Est civitas hac juxta, ad quam possum confugere. Gen. 19. 20. dicebat Loth Angelo. Postea tamen, cum jam civitates deflagrarent, civitate illâ relicta, montem conscendit: *timuerat enim manere in Segor.* Gen. 19. 30. Cajetanus: ratio timoris fuit; nè flamma accensa planitie extenderetur ex Segor. Et rationalis fuit timor, propter propinquitatem ad terram ardentem. De improbo vicino sæpe totus vicus obturbatur; mulier impudica amplæ domus inquilinos infamat. Vesuvii vicinitas sic arvis noxia, ut cineribus marcescant. Ardor alienus, si non adurit, obfuscat. Naxera in Jof. 13. §. 24.

Invenitque eum vir errantem in agro. Gen. 37. 15. S. Ambros. l. de Joseph. c. 3. non immeritò errabat, qui quærebat errantes, q. d. vel pia intentio associandi se errantibus sât est inducere in errorem. Castillo. Illat. 14.

Non arabis in bove simul, & asino. Deut. 22. 10. Bos juxta legem, animal est mun-

dum; qui utiliter cibus, & sacrificiis, servit: asinus immundum; quod lex à sacris areet. Mala societas vitanda. Pinna Echol. 23. 7.

Misit Adonisedec Rex Jerusalem ad Oban regem Hebron &c. Jof. 10. 3. Quàm infausus fœderis hujus eventus! *conturbavit eos Dominus à facie Israel, contrivitque plagâ magnâ in Gabaon.* v. 10. Miserram subierunt reges stragem; quia improbum amicum fortiti. Naxera in Jof. 10. §. 26.

A fluvio turbido, qui irrigat Ægyptum. Jof. 13. 3. Unde turbidus? Tostatus q. 4. cum creverit, implet terram; & totum alveum pulvere, & lutò, commaculat.

Pereat dies, in qua natus sum; & nox, in qua ditum est, conceptus est homo. Job. 3. 3. Orig. l. 3. in Job. Porro, quando natus es, ô beate Job? per diem? an per noctem? Si in die natus es; nocti quid irascis? Si in nocte natus es; diem cur maledicis? x. ubi dies, illic & nox; & quod diei, hoc etiam nocti. q. d. diuturna conjunctio noctis, & diei, inseparabilem utrique maledictionem præstitit. Castillo Illat. 14.

Aqua omnes, quæ super caelos sunt, laudent nomen Domini. Pl. 148. 4. 5. Juxta Sanct. Augustinum, supra caelos veræ aquæ. Passim dicitur, planetam Saturnum esse frigidissimum. Quæritur ergo, ait Sanct. August. de Gen. ad lit. c. 3. unde frigida sit, quæ tantò debet esse ardentior, quantò sublimior, & caelo propinquior? x. facit frigidum aquarum supercœlestium frigiditas. Videte, quid consortium operetur. Stella enim, quæ tantò debebat esse ardentior, quantò sublimior; quòd propè habeat frigidas aquas; friget, & alget. Did. Niss. D. 13. Pent. §. 2.

Citius exiguum vitium uberrimè largissimèque, cuius impertiri queat, quàm vel copiosissima virtus parè communicari. Nam & exiguum absinthium amarorem suum meli celerrimè impertierit: mel contrâ nè duplò quidem majus dulcedinem suam absinthio infuderit. Sanct. Gregorius Naz. orat. 21.

Cypressus - Lem: *Nil mihi vobiscum est.* Dioscorides tradit, cypressum ob suam acrimoniam, tineas repellere: ideoque olim ex iis simulachra fiebant. Picinelli.

Laurus, Lem: *atritra concipit ignem.* Sanct. Cyprianus de spectac. vitiorum exempla expugnant animam, impellunt, mutant, transformant. Miraculo erit, inter incendia, vel non consumi; vel certè non calefcere. Picinelli.

§. V.

Testimonia.

Ex Veteri.

LEGIT sibi Loth regionem circa Jordanem, & recessit ab Oriente. Gen. 19. 11. Electionis poenas paulò post dedit; qui non indignarum virtutem, sed regionis attendit foecunditatem,

tatem, armati irruunt hostes, Lothq; facultatibus spoliatum captivant. Gen. 14. 11. *tulerunt omnem substantiam.* Naxera in Jos. 10. 8. 26.

Noli timere Abram: ego protector tuus sum. Gen. 15. 1. Indiguit Abraham protectione divina: quoniam in medio idololatrarum, ac pessimorum, tunc morabatur; ne cum perverfis perverteretur. Dion. Carth.

Egressique sunt Moyses, & Aaron. Ex. 8. 12. oraturi exeunt à Pharaone: quia commendabilem reddit orationem sequestratio à malis. Hugo Card. hic.

Usurpaverunt de anathemate. Jos. 7. 1. id est, de spolijs Jerichuntinis; quæ anathemati, id est, exitio, & incendio, à Deo erant addicta. Nota: unus Achan id fecerat: illius tamen unius peccatum toti corpori tribuitur. Ut ostendatur, quantum valeat bona, vel mala, societas; in qua vitiorum, & virtutum, communicio. Cornelius hic.

Cum sancto sanctus eris. Pl. 17. 26. Vide quam multa necessaria, ut sis sanctus & perfectus; & te multorum innocentium, & electorum, societate indigere, ut sis electus; cum dicit, *cum sancto, cum innocente, & cum electo;* hoc est: necessarium est conversari cum optimis, & valde sanctis, ut bonus, & sanctus sis. Ut autem quis malus sit; sufficit unius perverfi societas, *cum perverfis perverteris:* Diez Misericordia Dei.

Convertit cor eorum (Ægyptiorum) ut odirent populum ejus. Pl. 104. 25. si antea mutuò amore, & reciproco commercio, Hebraei pariter, & Ægyptii, se tractabant; quæ modo causa odij? ut scilicet, amore in odium verso, Hebraei mores Ægyptiorum abhorreant. S. Chrysost. in Pl. 3. non datum esset à Deo odium, nisi prius malè amassent: quibus amicitia comparabat exitium, ijs odium erat occasio virtutis. Alvarez Illustr. 271.

Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit. Prov. 13. 20. Majus est contagium mali, quam vis boni: facilis enim affricatur, & discitur, vitium; quam virtus. Unde ovis una scabiola inficit cæteras; unus gulosus multos. Sic modicum fellis, myrrhæ, & absinthii, totum lactis, vel vini; quin & mellis poculum amarum efficit: cum ex adverso integrum poculum mellis vix vitrum myrrhæ, vel absinthii, edulcoret. Cornelius hic.

Cum stulto ne malum loquaris. Eccl. 22. 14. Longè magis noxia est societas malorum, quam salutifera sit societas bonorum: tum, quia ad malum procliviores sumus, quam ad bonum; tum, quia bonum difficile est, & arduum; malum verò facile, & in promptu. S. Augustinus contra Fulgent. donat. c. 16. facilis sanctus, qui junctus fuerit genti huic pessimæ, pessimatur; quam gens ista in melius commutetur. quia proclivius ad imitationem malorum curritur; quam ad virtutes bonorum animus excitatur. Sicut mellis plurimò parum absinthii injectum velocem amaritudinem trahit; mellis verò, etiam si duplum injiciatur, non poterit ejus obtineri dulcedo. Cornelius hic.

Polyanib. Sacra Tom. II.

Vir pollutus labijs ego sum. Jl. 6. 7. Causam dat: *in medio populi pollutus labijs habentis ego habito.*

Ecce mulier una sedens in medio amphora, & dixit: hæc est impietas. Zach. 5. 7. 8. ubi dominatur impietas, mox allicit plures: *Ecce due mulieres egredientes, & habebant alas.* v. 9. Citò advolant ad augendam impietatem. Velloso in Judich. 7. Patæn. 4.

Ex Novo.

Excutite pulverem de pedibus vestris. Matth. 10. 14. Cajetanus: ad testificandum tali signò; quòd nihil commune relinquitur vobis cum eis. q. d. quia Discipuli Deum diligebant ex toto corde; gens verò illa, quæ eos respuebat accipere, idololatriæ dedita erat; ventantur discipuli vel tenuissimum pulverem ex inimica terra secum reportare; ne vel in pulvere communicent cum infidelibus. Castillo Illat. 13.

Mittent eos in caminum ignis. Matth. 13. 42. 43. Mox subdit, malis, remotis; tunc iusti fulgebunt sicut sol. Joachimus Abb. in Apoc. 21. separatis injustis de medio justorum, *fulgebunt iusti sicut sol:* quia nimirum non potest dies esse in perfecto splendore, quamdiu pars aliqua tenebrarum hujus crepusculum obsecurando denigrat. Sed quomodo, discedentibus tenebris, dies clarus effulget; ita, detrusis impiis in inferno, fulgebunt iusti.

Navicula autem in medio mari jactabatur fluctibus. Matth. 14. 24. *Erant simul Simon Petrus, & Thomas &c.* Joan. 21. 2. Felix piscatio. Quæ diversæ fortunæ causæ? S. Ambros. ad c. 5. Luc. non turbatur ista, quæ Petrum habet; turbatur illa, quæ Judam habet. Esti multa ibi Discipulorum merita navigabant; tamen eam adhuc perfidia proditoris agitabat. In utraque Petrus; sed, qui suis meritis firmus est, turbatur alienis. Caveamus igitur perfidum, caveamus proditorem; ne per unum plurimi fluctuemus.

Iterum negavit cum juramento. Matth. 26. 72. Quam nociva pravorum colloquia. Petrus ipse inter infideles vel hominem se hõse negavit; quem inter condiscipulos jam Dei Filium fuerat confessus V. Beda in Marci 14.

Modicum fermentum totam massam corrumpit. 1. Cor. 5. 6. Indè evidenter agnoscimus; etiam unum sepius malum hominem, perditorem esse multorum. Salvianus de Provid. Dei lib. 6.

Ex Patribus, & aliis.

Proclivius est malorum æmulatio: & quorum virtutes assequi nequeas, citò imitaris vitia. S. Hieronym. ep. 7. ad Lærum.

Sicut malus aer assiduò flatu tractus, inficit corpus; perversa locutio assiduè audita infirmantium inficit animum; ut tabescat delectatione pravi operis, assidui iniquitate Sermonis. S. Gregor. hom. 9. in Ezech. circa finem.

Quidvis ex rerum natura sic se habet; ut quoties bonus malo conjungitur, non ex bono
Ppp p malus

con-
nem,
uòd,
dum
amo-
r.
non
gu-
are,
Dei:
cum
2. 5.

stis,
uòd
tio-
c. de

unt,
s ab
cir-
pen-
nan-
fia:
llis.
elo-
gnæ
tus.

Me-
ad-
en-
t in
in
or;
de
im
vit-
ni-
no-
na-
gi;
n,
ur.

ni-
n-
lis
n.
n-
e-

od
as
ui
ni-
ex
o-
e,
9.
er.
ui

malus melioretur, sed ex malo bonus contaminetur: diversitas enim rerum nunquam potest habere confortium. S. Chrysof. hom. 12. in c. 7. Matth. varios locos.

Si in civitate aliqua sis habiturus, de ære curioso inquiris; an non sit salubris? non temperatus? non ficcus? de anima autem rationem initurus; non es sollicitus de eorum consuetudine, qui cum ea sunt congressuri; sed temerè, & inconsideratè, eam omnibus permittis. S. Chrysof. in Pl. 4.

Quemadmodum qui in aere pestilenti versantur, in morbos incidunt necessariò: Sic qui temerè cum quibuslibet vivunt, in vitia illorum incurrunr. S. Nilus lib. ascet.

Non evadet peccatum, qui socius esse voluerit peccatorum. S. Laurent. Justin. de inter. consl. c. 2.

Nihil æquè exitiale, nihil æquè noxium est; atque pravorum hominum consuetudo. Nam quidvis, aut necessitas, potest; hoc ipsum quoque valet amicitia, & familiaritas; idque tam in rebus turpibus, ac flagitiosis; quam in honestis, & salutariis. Victor Antioch. ad c. 9. Marc.

S. Hugo Ep. Gratianop. dicere solebat: non à mulierum tantum, sed à virorum quoque vultibus Religiosæ mentis avertendum intuitum: fieri enim, ut affectiones conspecti frequenter ad conspicientem inæstimabili velocitate pertransiant; & de irato iratus, de tristi tristis, de lasciviente fiat lascivientis. Bollandus. 1. April.

Quærat qui sapiens est, à malis hominibus secretum. Et si aliquando expedit; potius cum animalibus, quam cum sceleratis hominibus, exhilarationis caperet compendia. Sim. Cass. l. 4. c. 4.

§. VI.

Societatem malam fugientium
Exempla.

Timuit ergo Elias &c. 3. Reg. 19. 3. Non mulierem fugiebat Propheta tantus; sed sæculum. An mortem timebat, qui se obtulerat requirenti, & qui dicebat ad Dominum: *recipe animam meam*: tædium vitæ istius

sustinens, non cupiditate: sed fugiebat sæcularem illecebram, & conversationis maculosæ contagionem. S. Ambros. lib. de fuga sæculi c. 6.

Domine, nè in furore tuo arguas me. &c. Pl. 6. 2. Quò motivò id petit? *discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem.* v. 9. q. d. hoc te moveat ad misericordiam, quòd malorum societatem fugi. Pinna Eth. 249.

Sana me Domine. Pl. 6. 3. ubi Propheta inquisivit, quibus modis posset hanc spiritualem sanitatem adipisci, subdit v. 9. *discedite à me omnes &c.* id est, ut animæ sanitatem consequar, unum mihi faciendum reor; quò peractò omnia expedita erunt: scilicet malorum consortia vitabo. Basilus hic: non contemnenda via ad virtutem malorum fuga: fructus enim hic est respicientiæ, & lacrymarum lucrum. Pinna ib.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem. Pl. 6. 9. Emendationis ingreditur partem: ut, qui malorum collegio peccaverat, fugatis à se talibus, mandatis Domini devotissimus adhereret. Cassiodorus hic.

Salvum me fac Domine, quoniam defecit sanctus. Pl. 11. 2. id est, cum multi essent iusti, quorum amicitia utebar, & societate; non erat ita necesse à te fulciri: nam bonorum amictus me ad pietatem adducebat. At postquam defecit sanctus, & de medio sublatus viri pii; & in contubernio malorum dego: nisi gratia tua sit mihi pro fulcro; omnino decidam. Ità Basilus apud Pinna cit.

Quoniam ego in innocentia mea ingressus sum. Pl. 25. 1. Unde ei tanta innocentia? subdit v. 4. *edivi Ecclesiam malignantium; & cum impijs non sedebo.* v. 5. q. d. id unum me in hanc securitatem inducit; quòd iniquorum consortia vitavi. Prima antè cit.

Quærebat videre Jesum &c. Luc. 19. 3. Sed non poterat præ turba. Qui igitur vult videre Jesum, exeat de turba, vitet malorum consortia. S. Euseb. Emils. in Dedic. Eccl.

Hoc est murus, hoc propugnaculum, hoc virtutis incrementum; malos fugere, coactum, & conspiciatum apud se consistere totò vitæ tempore; & ab ijs, quæ corrumpunt, se junctum habitare. S. Chrysof. in Pl. 140.

